

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1571/2024
26.06.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из села ..., чији је пуномоћник Тања Симоновић, адвокат из ..., против туженог „Trace Србија“ АД из Ниша, чији је пуномоћник Марко Крстић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 339/2024 од 21.02.2024. године, у седници већа одржаној 26.06.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 339/2024 од 21.02.2024. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П1 544/21 од 09.10.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужени да исплати тужиоцу на име разлике мање исплаћене накнаде по основу прековременог рада за период од 01.04.2015.године до 31.03.2018.године и то за фебруар 2018. године износ од 12.537,10 динара са законском затезном каматом од 31.03.2018. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужени да исплати тужиоцу на име разлике мање исплаћене накнаде по основу рада на дане државног празника за исти период и то за месец фебруар износ од 1.368,14 динара са законском затезном каматом од 31.03.2018. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужени да исплати тужиоцу на име разлике мање исплаћене накнаде по основу ноћног рада за јануар 2018. године износ од 2.319,86 динара са законском затезном каматом од 28.02.2018. године до исплате, за фебруар 2018. године износ од 2.425,33 динара са законском затезном каматом од 31.03.2018. године до исплате и за март 2018. године износ од 1.506,58 динара са законском затезном каматом од 31.04.2018. године до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев да се обавезе тужени да накнади тужиоцу трошкове поступка. Ставом петим изреке, обавезан је тужилац да накнади туженом трошкове поступка у износу од 95.412,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 339/2024 од 21.02.2024. године, преиначена је наведена првостепена пресуда у ставу првом, другом и трећем изреке и обавезан тужени да тужиоцу исплати на име мање исплаћене увећане зараде по основу прековременог рада за фебруар 2018. године износ од 12.537,10 динара са законском затезном каматом од 31.03.2018. године до исплате, на име мање исплаћене увећане зараде по основу рада на дане државног празника за фебруар 2018. године износ од 1.368,14 динара са законском затезном каматом од 31.03.2018. године до исплате и на име мање исплаћене увећане зараде по основу ноћног рада за јануар 2018. године износ од 2.319,86 динара са законском затезном каматом од 28.02.2018. године до исплате, за фебруар 2018. године износ од 2.245,33 динара са законском затезном каматом од 31.03.2018. године до исплате и за март 2018. године износ од 1.506,58 динара са законском затезном каматом од 30.04.2018. године до исплате. Ставом другим изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка, тако што је одбијен захтев туженог да се обавезе тужилац да накнади туженом трошкове поступка у износу од 95.412,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да накнади тужиоцу трошкове првостепеног и другостепеног поступка у износу од 175.912,00 динара, са законском затезном каматом на износ од 170.500,00 динара од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 403. став 2. тачка 2. а у вези члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23 – други закон) и утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене одредаба овог закона, па нема ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, како се у ревизији наводи.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на неодређено време, на пословима путара, у утуженом периоду, до 31.03.2018. године када му је радни однос престао на лични захтев. У периоду пре заснивања радног односа код туженог, био је у радном односу у Предузећу за путеве „Врање“ до 15.11.2014. године. Тужбени захтев заснован је тврдњи да је тужилац остварио сате прековременог рада, рада у дане државних празника и ноћног рада, за које му тужени није исплатио увећану зараду. У поступку је извршено вештачење на основу документације достављене од стране туженог, и допунско вештачење након достављања евиденција радних листа – карнета за тужиоца који су вођени од стране шефа пункта ..., ББ. Узимањем у обзир неизмирених часова прековременог рада који су евидентирани у достављеним карнетима за период од 01.04.2015. године до 31.03.2018. године обрачунато је потраживање тужиоца по основу прековременог рада у износу од 12.537,10 динара (прва варијанта обрачуна), и исказано да ако се за исти период број часова прековременог рада умањи за часове дежурства у зимској служби, током којег је тужилац морао да буде у пункту са којег се излази на терен према

потребама зимске службе одржавања, дуговања нема (друга варијанта обрачуна). Вештачем је обрачунато да потраживање тужиоца по основу ноћног рада износи 6.257,77 динара и по основу рада на дан празника 1.368,14 динара. Тужилац је определио тужбени захтев у складу са изјашњењем вештака, при чему је потраживање у односу прековремени рад определио у складу са првом варијантом обрачуна.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца ради исплате на основу прековременог рада, рада на дане државног празника и ноћног рада у опредељеним износима, јер по налажењу тог суда, околност да је тужилац ради обављања послова одржавања путева у време зимске службе остајао у пункту и преко пуног радног времена од 8 часова дневно не значи аутоматско остваривање права на увећану зараду по основу прековременог рада, већ се накнада може остварити само у случају да је таквог рада и било. При том, суд је ценио исказ сведока ББ, да боравак у пункту подразумева сређивање пункта и чишћење просторија у којима борави, пода, осталих соба, као и око пункта, односно да је тужилац за време боравка у самом пункту био на радном месту, увек први, други, трећи или четврти степен дежурства и на позив полиције услед невремена морао одмах да стартује, да посипа пут и чисти снег, али је ценио да то нема утицаја, да се такав рад није електронски евидентирао у систему туженог и да на другачији закључак не утиче то што тужилац није могао без сагласности својих руководиоца да напушта пункт, јер је у смислу одредбе члана 108. став 1. тачка 3. Закона о раду запосленом припада право на увећану зараду само за остварени, али не и за претпостављени прековремени рад. Упориште за изнето првостепени суд налази у члану 7. Правилника о раду запослених у зимској служби одржавања од 07.11.2016. године којом је тужени предвидео да због саме природе посла зимског одржавања и упућивања рад запослених на пунктеве, рад у зимској служби се подразумева као теренски рад (став 1.), и да ће се под теренским радом сматрати сваки рад запосленог који је одређен од стране непосредног руководиоца, а који подразумева рад на чишћењу и одржавању државних путева у оквиру послова редовног зимског одржавања, без обзира на период времена проведеног у пункту и без обзира на удаљеност пребивалишта запосленог од пункта (став 2.), као и члану 9. Правилника, да се запосленом у сваком пункту обезбеђују просторије за смештај и одмор у којима је запослени смештен и борави ван радног времена које је провео на чишћењу и одржавању путева.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и обавезао туженог на исплату износа на основу прековременог рада, рада на дане државног празника и ноћног рада за утужени период, налазећи да је на утврђено чињенично стање првостепени суд погрешно применио одредбе Правилника о раду запосленог у зимској служби туженог од 07.11.2016. године, којима се уређује боравак запослених у пункту за смештај и одмор ван радног времена које је запослени провео на чишћењу одржавању путева из којих произилази да се време проведено у пунктовима не сматра радним временом, зато што се применом правила из члана 9. и 10. Закона о раду, када општи акти и поједине његове одредбе утврђују неповољније услове рада од услова утврђених законом, имају применити одредбе Закона о раду. У разлозима оцене о основаности тужбеног захтева, другостепени суд се позвао на члан 108 Закона о раду и чланове 12. и 37. Посебног колективног уговора за делатност путне привреде („Службени гласник РС, број 3/2015) који је био на снази у спорном периоду и којим је прописано да се радним временом не сматра време у коме је запослени приправан да се одазове на позив послодавца да обавља послове, при чему се запослени не налази на

месту где се његови послови обављају. По становишту другостепеног суда, време које запослени у току приправности проведе у пунктовима, који представљају путну базу за смештај радника који дежурају и пратеће механизације за редовно одржавање путева сматра се радним временом. Циљ боравка у пунктовима није одмор запосленог, како је то тужени истицао током првостепеног поступка, већ је успостављен ради дежурства, како би запослени могао хитно да одговори позиву послодавца, ради изаска на терен, што треба разликовати од такозване кућне приправности, која се обавља у кућним условима и која се уводи ради евентуалног појачања већ ангажованог степена дежурства у бази, и које се време кућне приправности не би рачунало у радно време у смислу Посебног колективног уговора, којим се јасно дефинише да се радним временом не сматра време у које је запослени приправан да се одазове на позив послодавца да обавља послове, при чему се запослени не налази на месту где се његови послови обављају. Боравак у пункту је место одакле се послови обављају, односно чека позив за хитан излазак на терен ради успостављања редовног саобраћаја на путевима у зимским условима, па се време за које је утврђено да је тужилац у спорном периоду боравио на пункту и био расположив ради изласка на терен, насупротив закључку првостепеног суда, сматра радним временом. На основу чињеница утврђених путем допунског вештачења према подацима из евиденционих радних листи - карнета за тужиоца који су вођени од стране шефа пункта ..., за цео спорни период, да је тужилац остварио сате прековременог рада, сате рада у дане државних празника и ноћног рада, у обрачунатој висини неисплаћених потраживања по наведеним основима, оцењено да према одредбама члана 108. став 1. тачка 1., 2. и 3. Закона о раду и цитираних одредаба члана 12. и 37. став 1. Посебног колективног уговора за делатност путне привреде, тужиоцу припада право на исплату разлике између исплаћене и припадајуће увећане зараде за остварене часове прековременог, ноћног и рада у дане државних празника.

По оцени Врховног суда, ревизија туженог није основана у оспоравању правилности примене материјалног права од стране другостепеног суда.

Наиме, неосновани су наводи ревизије којима се указује да оно време које је време приправности од стране другостепеног суда изједначено са прековременим радом, а да је прековремени рад дужи од радног времена и да није могуће да се приправност тумачи као радно време, а да се потом то исто радно време квалификује као прековремени рад. Ово зато што је побијаном пресудом јасно указано на разлику која постоји када је у питању приправност у кућним условима, од боравка у пункту као месту са којег се послови обављају по позиву ради хитног изласка на терен, као и регулативу која се у конкретном случају има применити.

Одредбом члана 108. став 1. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр 24/05 ... 95/18 – аутентично тумачење) је прописано да запослени има право на увећану зараду у висини утврђене општим актом и уговором о раду и то: за рад на дан празника који је нерадни дан – најмање 110% од основице; тачком 2) за рад ноћу, ако такав рад није вреднован при утврђивању основне зараде – најмање 26% од основице; и 3) за прековремени рад – најмање 26% од основице.

Одредбом члана 12. истог Посебног колективног уговора за делатност путне привредне („Службени гласник РС“ број 3/15), прописано је да се радним временом не сматра време у коме је запослени приправан да се одазове на позив послодавца да

обавља послове, ако се укаже потреба у зимској служби, при чему се запослени не налази на месту где се његови послови обављају. Одредбом члана 37. став 1. прописано је да запослени има право на увећану зараду за рад на дане празника који је нерадни дан - најмање 110% од основице (тачка 1.); за рад ноћу - најмање 26% од основице, ако такав рад није вреднован при утврђивању основне зараде (тачка 2.); за прековремени рад - најмање 26% од основице (тачка 4.).

Према изнетом, правилна је одлука о обавезивању туженог да исплати тужиоцу на основу прековременог рада, рада на дане државног празника и ноћног рада, тражене новчане износа са законском затезном каматом од доспелости до исплате и да тужиоцу накнади трошкове поступка.

Како се одбија као неоснована ревизија туженог и наводи из ревизије нису од утицаја на другачију одлуку овог суда, то није неопходно детаљно образлагати ову пресуду у смислу одредбе члана 414. став 2. ЗПП.

Из наведених разлога, Врховни суд је применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**